

Senterpartiets vedtekter

(Sist endret av landsmøtet i 2019 og av landsstyret i mars 2020.)

§ 1. Formål

Senterpartiet har som mål å legge vilkårene til rette for en harmonisk samfunnsutvikling. Et levende folkestyre, bygget på kristen og nasjonal grunn, er en forutsetning for folkets trivsel og landets fremgang.

Individet og menneskeverdet skal være det sentrale i samfunnet og vises tillit i fellesskapet. De sosiale, kulturelle og økonomiske tiltak fra samfunnets side må ta sikte på å skape vekstvilkår og trivsel for alle uansett bosted eller yrke.

§ 2. Organisasjon

Organisasjonens oppgave er å samle folk om Senterpartiets politikk slik den er fastlagt i partiets program. Senterpartiets organisasjon bygger på personlig medlemskap og er bygget opp slik:

Lokallag, som dannes av alle medlemmer i en kommune, og som har årsmøtet som høyeste myndighet.

Fylkeslag/fylkesdelslag, som dannes av alle lokallagene innen et fylke/stortingsvalgdistrikt, og som har årsmøtet som høyeste myndighet.

Hovedorganisasjonen, som dannes av alle fylkeslag/fylkesdelslag i landet, og som har landsmøtet som høyeste myndighet.

§ 3. Medlemskap

Medlem i Senterpartiet kan alle bli som er enig i partiets mål, som har betalt den fastsatte medlemskontingenten, og som ikke opprettholder eller tegner direkte medlemskap i annet parti.

Medlemskap tegnes i lokallag, men der det ikke er lokallag står en som direkte medlem i fylkeslaget/fylkesdelslaget.

Fylkesstyret kan, etter søknad, innvilge direkte medlemskap i fylkeslaget/fylkesdelslaget.

Landsstyret fastsetter kontingenten med ett års varsel. Hovedorganisasjonen forestår innkreving av medlemskontingenten og tilbakefører fylkeslagets/fylkesdelslagets og lokallagets andeler.

§ 4. Medlemmenes rettigheter og plikter

A. Til tillitsverv i partiorganisasjonen kan bare velges medlemmer. Som partiets representanter i offentlige verv bør bare velges medlemmer. Ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent.

B. Medlemmer av Senterpartiet har rett til å gjøre sitt syn gjeldende i organisasjonsmessige og politiske spørsmål gjennom årsmøter, medlemsmøter og kommunerådsmøter.

- C.** Medlemmer av Senterpartiet må ikke motta tillitsverv eller stille seg som valgkandidat for annet parti eller annen liste, i de kommuner der Sp stiller liste/fellesliste, jfr. § 6. D. f. Overtredelse av denne bestemmelsen medfører at man automatisk mister sitt medlemskap av Senterpartiet.
- D.** Partiets tillitsvalgte i organisasjonen og i offentlige verv må i sitt arbeid rette seg etter partivedtektene, de retningslinjer som partiets organer vedtar i medhold av vedtektene, og ellers på beste måte virke til framgang for partiets mål og politikk, slik det er fastlagt i partiets program.
- E.** Stemmerett i partiet oppnås etter 60 dagers medlemskap, regnet fra den innmeldingsdato som framgår av medlemsregisteret. Unntak ved oppstart av nytt lokallag
- F.** Samme rettigheter og plikter som medlem av Senterpartiet har medlem av Senterungdommen.

§ 5. Eksklusjon

- A.** Styret i fylkeslaget/fylkesdelslaget kan ekskludere medlem som opptrer til åpenbar skade for partiet, dog først etter at vedkommende og hans/hennes lokallag har fått anledning til å uttale seg.
- B.** Den ekskluderte kan påklage vedtaket til sentralstyret. Frist for å anke til sentralstyret er tre uker etter at vedtak om eksklusjon er meddelt fra styret i fylkeslaget/fylkesdelslaget.
- C.** Sentralstyret kan på eget initiativ overprøve fylkeslagets/fylkesdelslagets vedtak i eksklusjonssaker. Slikt overprøvingsvedtak må fattes senest åtte uker etter at melding om eksklusjonsvedtaket er mottatt fra fylkeslaget/fylkesdelslaget. Sentralstyret kan ekskludere et medlem i tilfelle hvor vedkommende opptrer til åpenbar skade for partiet, men hvor de lokale organisasjonene unnlater å ekskludere ham/henne, dog etter at vedkommende og hans/hennes lokallag og fylkeslag/fylkesdelslag har fått anledning til å uttale seg.
- D.** Den ekskluderte har fulle rettigheter som medlem i partiet inntil klagefristen utløper. Dersom saken påklages til sentralstyret, opprettholder den ekskluderte fulle rettigheter inntil endelig vedtak er fattet i klagesaken.
- E.** Et ekskludert medlem kan søke om å få tilbake medlemskapet dersom grunnlaget for eksklusjonen ikke lenger er tilstede. Slik søknad kan dog første gang behandles tre år etter at eksklusjonsvedtaket er fattet. Vedkommende innvilges i slikt tilfelle medlemskap etter samme prosedyre som ved vedtak om eksklusjon.

§ 6. Lokallaget

- A.** Alle medlemmer i en kommune danner Senterpartiets lokallag, som ledes av et styre som er sammensatt slik: Leder, nestleder, studieleder, kasserer og minst ett styremedlem, lederen for Senterpartiets gruppe i kommunestyret og lederen eller vararepresentant i Senterungdommens lokallag. Hvor Senterungdommen ikke har lokallag, må det i styret velges representant for ungdommen. Begge kjønn skal være representert med minst 40 prosent. Lokallagsleder er lokallagets rettslige representant og underskriver på vegne av lokallaget i alle tilfeller der denne myndighet ikke er overdratt til andre.

- B.** Årsmøtet i lokallaget kan bestemme at det skal være flere lokallag innen en kommune. I slike tilfeller skal det velges et fellesstyre for partiarbeid i hele kommunen, etter retningslinjer som er godkjent av landsstyret.
- C.** Lokallagets høyeste myndighet er årsmøtet, som holdes hvert år i januar måned. Ekstraordinært årsmøte kan holdes når styret anser det påkrevet, eller når 1/3 av medlemmene krever det. Ekstraordinært årsmøte må avholdes innen én måned etter at krav er fremsatt.
- D.** Styrets plikter
- a)** Lokallagets styre skal holde møte når lederen finner det påkrevet, når fylkeslaget/fylkesdelslaget eller hovedorganisasjonen ber om det, eller når minst to styremedlemmer krever det.
  - b)** Lede medlemsrekrutteringen og sørge for at medlemsregisteret holdes oppdatert.
  - c)** Ivareta partiets interesser i samsvar med vedtektene, program og de vedtak fylkeslaget/fylkesdelslaget og hovedorganisasjonen treffer.
  - d)** Sørge for at fylkeslaget/fylkesdelslaget får de fastsatte meldinger om lagets virksomhet.
  - e)** Sammenkalle medlemsmøter.
  - f)** Før kommunevalg sammenkalle partimedlemmene til møte for å sette opp partiets valgliste, og sørge for at det blir utarbeidet program for Senterpartiets arbeid i kommunestyret. Hvis et lokallag overveier enten å stille fellesliste med et annet parti, eller ikke å stille, skal fylkeslagets/fylkesdelslagets mening innhentes. Avgjørelsen om fellesliste e.l. kan bare treffes av godt bekjentgjort medlemsmøte.
  - g)** Sammenkalle Senterpartiets gruppe i kommunestyret etter nyvalg og medvirke til at den blir konstituert med leder og nestleder. Ved forslag til kommunale ombud, skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent. Ved forslag til bare én representant, bør partiet alltid ha forslag på to navn – én av hvert kjønn.
  - h)** Medvirke til at det alltid er god kontakt og samarbeid mellom Senterpartiets representanter i kommunestyret og andre kommunale ombud, og lokallagets medlemmer og tillitsvalgte, ved at det avholdes kommunerådsmøter regelmessig. (Det er utarbeidet egne retningslinjer for kommunerådsmøter.)
  - i)** Bidra til å gjennomføre Senterungdommens og Senterkvinnenes aktiviteter i kommunen.

E. Arbeidsutvalg

I lokallag hvor en finner det formålstjenlig, velger styret et arbeidsutvalg.

F. Årsmøte

Styret forbereder og innkaller årsmøtet i lokallaget. Årsmøtet skal kunngjøres godt, og helst ved skriftlig varsel, til alle medlemmer 14 dager før møtet. Saker som skal opp på årsmøtet må være lokallagsstyret i hende senest 8 dager før møtet.

Årsmøtet skal:

- a)** Behandle styrets melding om lagets virksomhet.

- b)** Behandle revidert regnskap for siste kalenderår.
- c)** Få melding om kommunestyregruppens virksomhet.
- d)** Bestemme hvor mange medlemmer en skal ha i styret. Det må være minst ett styremedlem utenom leder, nestleder, kasserer og studieleder.
- e)** Behandle styrets forslag til virksomhetsplan med budsjett.
- f)** Foreta følgende valg (pkt. 1 - 5 og 10 for 2 år):
  - 1.** Leder velges på første årsmøte etter valg.
  - 2.** Nestleder velges på de årsmøter hvor lederen ikke er på valg. Blir nestlederen valgt til leder, velges ny nestleder for 1 år.
  - 3.** Studieleder velges på første årsmøte etter valg.
  - 4.** Kasserer velges på samme årsmøte som nestleder.
  - 5.** Ett styremedlem.
  - 6.** Vararepresentanter for styret i nummerorden.
  - 7.** Blant styrets medlemmer velges sekretær og senterkvinnkontakt. Der det ikke er eget lokallag for Senterungdommen, skal det velges senterungdomskontakt.
  - 8.** Utsendinger til fylkeslagets/fylkesdelslagets årsmøte og nominasjonsmøte. Valg av utsendinger til nominasjonsmøte kan også gjøres på et medlemsmøte. I kommuner med flere lokallag er det fellesstyret (jfr. § 6. B.) eller et medlemsmøte for medlemmene i hele kommunen som velger utsendinger til årsmøte og nominasjonsmøte fra denne kommunen.

Antall utsendinger beregnes slik:

- Én utsending for hver påbegynt 300 stemmer ved siste stortingsvalg.
- Én utsending for hvert 50. medlem (inkludert medlemmer i Senterungdommen), på grunnlag av medlemstallet ved siste årsskifte. (50–99 medlemmer gir 1 utsending, 100–149 medlemmer gir 2 utsendinger, osv.)

Lokallag som ikke oppnår to utsendinger til nominasjonsmøtet på grunnlag av denne beregningsmåten, har likevel rett på å stille med to utsendinger.

- 9.** Valgkomite for neste årsmøte.
- 10.** Revisorer.
- 11.** På årsmøtet før valgår velger årsmøtet valgkampleder.

Leder eller nestleder og halvparten av styremedlemmene velges første gang for 1 år, slik at halvparten av hele styret går ut hvert år.

§ 7. Fylkeslaget/fylkesdelslaget

- A.** Alle lokallag i fylket danner Senterpartiets fylkeslag/fylkesdelslag som ledes av et styre som består av:

Leder, 2 nestledere, fylkesstudieleder og minst 2 - to - styremedlemmer valgt av fylkesorganisasjonens høyeste myndighet, årsmøtet, og lederen i Senterpartiets gruppe i fylkestinget, én stortingsrepresentant, og eventuell sametingsrepresentant med tilhørighet i fylkeslaget/fylkesdelslaget. I fylker der Senterpartiet har flere representanter i Sametinget, velger gruppen én representant til styret i fylkeslaget/fylkesdelslaget. Lederen eller vararepresentant i Senterkvinnenes og Senterungdommens fylkesstyre/fylkesdelsstyre, er medlem av styret i partiets fylkeslag/fylkesdelslag.

Begge kjønn skal være representert med minst 40 prosent.

Styreleder er fylkeslagets/fylkesdelslagets rettslige representant og underskriver på vegne av fylkeslaget/fylkesdelslaget i alle tilfeller der denne myndighet ikke er overdratt til andre.

B. Årsmøtet i fylkeslaget kan bestemme at det skal være fylkesdelslag innen fylket. Slike fylkesdelslag skal i så fall ha en inndeling som tilsvarer valgkretsene til stortingsvalg. I slike tilfeller skal det etableres et samarbeidsstyre bestående av arbeidsutvalgene i fylkesdelslagene og gruppeleder i fylkestinget. Dersom det ikke er etablert et fylkeslag som følge av ny fylkesinndeling, er det et felles årsmøte for fylkeslagene som tar stilling til framtidig partiorganisering i fylket, innenfor de rammer som følger av partiets vedtekter.

C. Årsmøtet bestemmer styremedlemmenes antall, slik at fylkeslagets/fylkesdelslagets ledelse kan virke best mulig.

D. Arbeidsutvalget

Lederen og nestlederne danner fylkesstyrets/fylkesdelsstyrets arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget tar avgjørelser i de saker som styret har pålagt det å ta avgjørelser i. Det kan videre ta avgjørelser i saker som krever så rask behandling at styret vanskelig kan innkalles. Slike avgjørelser skal straks meddeles styrets medlemmer. Over arbeidsutvalgets beslutninger føres protokoll, som fremlegges for nærmeste påfølgende styremøte til orientering.

E. Styrets plikter

- a)** Styret har møte så ofte lederen finner det påkrevet, og når Hovedorganisasjonen, eller minst to styremedlemmer ber om det.
- b)** Styret leder og har ansvar for at Senterpartiets arbeid innen fylket/stortingsvalgdistriktet blir drevet så sterkt og effektivt som mulig.
- c)** Styret skal ha god kontakt med partiarbeidet i alle kommuner og om nødvendig bistå lokallagene i deres arbeid.
- d)** Styret skal sørge for at årsmøtets beslutninger og hovedorganisasjonens retningslinjer og vedtak blir fulgt.
- e)** Styret innstiller overfor hovedorganisasjonen ved ansettelse av fylkessekretær. Ansettelse og fastsettelse av arbeidsinstruks og lønns- og arbeidsvilkår foretas av sentralstyret innenfor rammen av gjeldende avtaleverk. **f)** Styret skal videre:
  - 1.** Sørge for at hovedorganisasjonen får de fastsatte meldinger om lokallagenes og fylkeslagets/fylkesdelslagets virksomhet.
  - 2.** Arrangere møter og kurs for organisasjonens tillitsvalgte og partiets representanter i kommunestyrene og andre kommunale ombud.

- 3.** Forberede stortings- og fylkestingsvalgene, samt sametingsvalget, godt, iverksette forhåndsnominasjon blant medlemmene i valgdistriktet over kandidater til valglisten og ellers iakttatte valglovens bestemmelser når det gjelder stortings-, fylkestings- og sametingsvalg. Ved nominasjon skal kvoteringsregel gjelde.

I tilfelle fylkeslag/fylkesdelslag overveier å stille fellesliste med et annet parti eller å unnlate å stille liste ved stortings-, fylkestings- eller sametingsvalg, skal spørsmålet forelegges i Senterpartiets Hovedorganisasjon før styret i fylkeslaget/fylkesdelslaget fatter endelig vedtak.

- 4.** Sammenkalle partiets gruppe i fylkestinget etter nyvalg og medvirke til at den blir konstituert med leder, nestleder og sekretær, og sørge for best mulig representasjon i fylkeskommunale ombud. Styret skal dessuten medvirke til best mulig kontakt mellom partiets representanter i fylkestinget og andre fylkeskommunale ombud, og mellom fylkesstyret og medlemmer av aktuelle fylkespolitiske organer og utvalg, bl.a. gjennom fylkesrådsmøter. (Det er utarbeidet egne retningslinjer for fylkesrådsmøter.)

Ved forslag til fylkeskommunale ombud, skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent. Ved forslag til bare én representant, bør partiet alltid ha forslag på to navn – én av hvert kjønn.

- 5.** Styret utarbeider virksomhetsplan/arbeidsplan med budsjett og ansvarsfordeling. Planen må legges fram så tidlig at lokallagene kan tilpasse sine arbeidsplaner etter fylkets plan.
- 6.** Bidra til å gjennomføre Senterungdommens og Senterkvinnenes aktiviteter i fylket. Dersom det verken er egen organisasjon av Senterungdommen/ Senterkvinnene, eller kvinnepolitisk utvalg, skal styret arbeide for at dette blir etablert.

F. Årsmøtet

- 1.** Årsmøtet er fylkeslagets/fylkesdelslagets høyeste myndighet. Det holdes årlig innen 15. mars. Ekstraordinært årsmøte holdes når styret anser det påkrevet, når sentralstyret ber om det, eller når 2/3 av lokallagene krever det. Ekstraordinært årsmøte må avholdes innen én måned etter at krav er fremsatt. Årsmøtet er beslutningsdyktig når minst 2/3 av de frammøtte delegatene er til stede.
- 2.** Årsmøtets sammensetning:
  - a)** Fylkesstyret/fylkesdelsstyret.
  - b)** Partiets øvrige stortingsrepresentanter.
  - c)** Partiets øvrige sametingsrepresentanter med tilhørighet i fylkeslaget/fylkesdelslaget.
  - d)** Partiets øvrige fylkestingsrepresentanter.
  - e)** Lokallagenes ledere.
  - f)** Lokallagets utsendinger, se § 6. F. f. 8.
  - g)** Partiets ordførere og gruppeledere.

- h)** Fem representanter for Senterkvinnenes fylkeslag/fylkesdelslag.
  - i)** Fem representanter for Senterungdommens fylkeslag/fylkesdelslag.
  - j)** Partiets sentralstyremedlemmer med tilhørighet til fylkeslaget/fylkesdelslaget.
  - k)** Partiets fylkesrådsmedlemmer.
  - l)** Fylkessekretæren møter med tale- og forslagsrett.
- 3.** Styret forbereder årsmøtet og sender innkalling med sakliste og årsmelding direkte til representantene minst tre uker før årsmøtet. Saker som skal opp på årsmøtet må være fylkesstyret i hende senest to uker før møtet avholdes.
- 4.** Årsmøtet bestemmer selv sin forretningsorden og sakliste, som skal inneholde:
- a)** Valg av møteleder(e).
  - b)** Styrets melding om virksomheten i fylkeslaget/fylkesdelslaget siden siste årsmøte.
  - c)** Revidert regnskap for fylkeslaget/fylkesdelslaget.
  - d)** Melding om Senterpartigruppens virksomhet i fylkestinget.
  - e)** Styrets forslag til retningslinjer for partiarbeidet fremover, og i valgår styrets opplegg for valgarbeidet.
  - f)** Budsjett for fylkeslaget/fylkesdelslaget.
  - g)** Antall medlemmer i styret.
  - h)** Foreta følgende valg (pkt. 1–4 og 8 for to år):
    - 1.** Leder velges på første årsmøte etter stortings- eller fylkestings/kommunevalg.
    - 2.** To nestledere, henholdsvis 1. og 2., velges på de årsmøter lederen ikke er på valg. Blir en av nestlederne valgt til leder, velges ny nestleder for ett år.
    - 3.** Studieleder, velges på første årsmøte etter stortings- eller fylkestings-/kommunevalg.
    - 4.** Styremedlemmer (Se § 7.C.)

Lederen eller nestlederen og halvparten av styremedlemmer velges første gang for ett år, slik at halvparten av de årsmøtevalgte styremedlemmene går ut hvert år.
    - 5.** Vararepresentanter for hele styret i nummerorden.
    - 6.** Representant med vararepresentant til Senterungdommens fylkesstyre/fylkesdelsstyre.
    - 7.** Utsendinger til landsmøtet. Fire utsendinger fra hvert stortingsvalgdistrikt, pluss et antall lokallagsrepresentanter på grunnlag av medlemstallet (inkl. medlemmer i Senterungdommen) ved utgangen av siste årsskifte før landsmøte. (Se § 10. 2. d.)

8. To revisorer.
9. Valgkomité for neste årsmøte.
10. Medlemmer i nemndene som årsmøtet beslutter nedsatt.

G. Samarbeidsstyre (gjelder fylker med fylkesdelslag)

I fylker der partiet har valgt å ha fylkesdelslag skal det etableres et samarbeidsstyre bestående av arbeidsutvalgene i fylkesdelslagene og gruppeleder i fylkestinget, jfr. punkt B ovenfor. Samarbeidsstyret møtes til konstituerende møte i etterkant av at fylkesdelslagene har avholdt årsmøte, og velger leder og nestleder for ett år. En av lederne for fylkesdelslagene skal være leder for samarbeidsstyret.

Dette samarbeidsstyret er tillagt ansvaret for følgende arbeidsoppgaver:

1. Nominasjonsarbeidet til fylkestingsvalget, herunder oppnevning av nominasjonskomité og innkalling til nominasjonsmøte.

Nominasjonskomiteen består av et likt antall representanter fra hvert av fylkesdelslagene. I tillegg oppnevner Senterungdommen og Senterkvinnene en representant hver pr. fylkesorganisasjon (fylkeslag/fylkesdelslag).

Endelig nominasjon av kandidater foretas av et nominasjonsmøte som er sammensatt i henhold til partiets vedtekter, jfr. § 8.

2. Utarbeidelsen av nytt fylkestingsvalgprogram, herunder oppnevning av programkomité og innkalling til møte for endelig behandling av programmet.

Programkomiteen består av et likt antall representanter fra hvert av fylkesdelslagene. I tillegg oppnevner Senterungdommen og Senterkvinnene en representant hver pr. fylkesorganisasjon (fylkeslag/fylkesdelslag).

Endelig programbehandling finner sted i et felles møte for fylkesdelslagene. Møtet sammensettes i henhold til partiets vedtekter for sammensetning av årsmøte i fylkeslag/fylkesdelslag.

3. Planlegging, gjennomføring og evaluering av fylkestingsvalgkampen.
4. Sammenkalle partiets gruppe i fylkestinget etter nyvalg og medvirke til at den blir konstituert med leder, nestleder og sekretær, og sørge for best mulig representasjon i fylkeskommunale ombud, jfr. § 7. E. f. 4.
5. Medvirke til best mulig kontakt mellom partiets representanter i fylkestinget og andre fylkeskommunale ombud, og mellom fylkesstyret og medlemmer av aktuelle fylkespolitiske organer og utvalg, bl.a. gjennom fylkesrådsmøter, jfr. § 7.E. f. 4.

6. Sammen med fylkestingsgruppa arbeide for at Senterpartiet skal være en politisk drivkraft i fylket. Samarbeidsstyret har som oppgave å bidra til at partiorganisasjonen har god dialog og godt samarbeid med fylkestingsgruppa. Det skal etableres gode samhandlingsarenaer mellom fylkestingsgruppe og partiorganisasjon.
7. Søke om statlig tilskudd, fordele tilskuddet på fylkesdelslagene, sammenstille regnskapene og foreta samlet regnskapsrapportering til SSB. Revidering av samlet regnskap for partiarbeidet i fylket skal gå på rundgang blant fylkesdelslagenes revisorer.
8. Forvalte eventuelle fylkeskommunale tilskudd til partiet.
9. Utarbeide en rapport en samarbeidsstyrets virksomhet som legges fram på fylkesdelslagenes årsmøter.

§ 8. Nominasjonsarbeidet i lokallag og fylkeslag/fylkesdelslag

1. Nominasjonskomiteen velges av årsmøtet eller styret.
2. Valg av utsendinger til fylkeslagets/fylkesdelslagets nominasjonsmøte skal foretas på lokallagsårsmøtet eller på et medlemsmøte. Antall utsendinger beregnes slik:
  - Én utsending for hver påbegynt 300 stemmer ved siste stortingsvalg.
  - Én utsending for hvert 50. medlem (inkludert medlemmer i Senterungdommen), på grunnlag av medlemstallet ved siste årsskifte. (50–99 medlemmer gir 1 utsending, 100–149 medlemmer gir 2 utsendinger, osv.)

Lokallag som ikke oppnår to utsendinger til nominasjonsmøtet på grunnlag av denne beregningsmåten, har likevel rett på å stille med to utsendinger.

3. Nominasjonsmøtet skal i tillegg ha tre utsendinger fra Senterkvinnene og tre utsendinger fra Senterungdommen sine fylkesorganisasjoner (fylkeslag/fylkesdelslag).
4. Frist for innkalling til nominasjonsmøte er to uker for lokallag og tre uker for fylkeslag/fylkesdelslag.
5. Frist for å avholde nominasjonsmøte er 1. mars.
6. Nærmere retningslinjer for nominasjonsprosessen fastsettes av landsstyret.

Dersom ovennevnte regler innebærer et lavere antall delegater enn 20, bestemmer styret i fylkeslaget/fylkesdelslaget hvordan de resterende delegatene skal velges.

§ 9. Hovedorganisasjonen

Alle lokallag og fylkesorganisasjoner danner Senterpartiets Hovedorganisasjon, som har følgende organer: **A.** Landsmøtet.

- B.** Landsstyret.
- C.** Sentralstyret.
- D.** Arbeidsutvalget.

Partileder er hovedorganisasjonens rettslige representant og innehar hovedorganisasjonens signatur.

§ 10. Landsmøtet

- 1.** Landsmøtet er Senterpartiets høyeste myndighet. Ordinært landsmøte holdes annethvert år. Innkalling til landsmøte skal sendes senest tre måneder før møtet skal avholdes. Ekstraordinært landsmøte kan innkalles når sentralstyret eller landsstyret anser det påkrevet.
- 2.** Landsmøtets sammensetning:
  - a)** Landsstyrets medlemmer.
  - b)** Stortingsgruppens og partiets eventuelle regjeringsmedlemmer.
  - c)** Fire utsendinger fra hvert stortingsvalgdistrikt, valgt av årsmøtet i fylkeslaget/fylkesdelslaget (§ 7 E 4 h 7).
  - d)** 120 lokallagsrepresentanter valgt av årsmøtet i fylkeslaget/fylkesdelslaget (§ 7 E 4 h 7). Fordeles på fylkeslagene/fylkesdelslagene etter oddetallsmetoden (delingstall 1-3-5-7 osv.) på grunnlag av medlemstallet (inkl. medlemmer i Senterungdommen) ved utgangen av siste årsskifte før landsmøte.
  - e)** Senterpartiets fylkesordførere, fylkesvaraordførere og gruppeledere i fylkesting.
  - f)** Senterpartiets medlemmer i Sametinget.
  - g)** Lederne i Senterkvinnenes fylkeslag/fylkesdelslag og tre representanter for sentralstyret. Fylkeslag med to stortingsvalgkretser kan møte med én representant i tillegg til leder. Fylkeslag med tre stortingsvalgkretser kan møte med to representanter i tillegg til leder.
  - h)** Lederne i Senterungdommens fylkeslag/fylkesdelslag og fem representanter for sentralstyret. Fylkeslag med to stortingsvalgkretser kan møte med én representant i tillegg til leder. Fylkeslag med tre stortingsvalgkretser kan møte med to representanter i tillegg til leder.
  - i)** Lederne av Samepolitisk forum i valgkretsene og tre representanter for styret i Samepolitisk råd.
  - j)** Generalsekretæren har tale- og forslagsrett i landsmøtet.
- 3.** Representantenes diett- og oppholdsutgifter dekkes av de organisasjoner de representerer. Det samme gjelder reiseutgiftene, som blir fordelt mellom representantene. Sentralstyrets og innbudte gjesters utgifter dekkes av hovedorganisasjonen.
- 4.** En fullmaktskomité på tre medlemmer valgt av sentralstyret går før landsmøtet gjennom utsendingenes fullmakter, som må være innsendt til sentralstyret senest åtte dager før møtet.

- 5.** Forslag som ønskes behandlet av landsmøtet må være innkommet til sentralstyret senest to måneder før møtet. Oversikt over innkomne forslag blir sendt de organisasjoner som har representanter på landsmøtet.
- 6.** Landsmøtet bestemmer selv sin forretningsorden og sakliste, som skal inneholde:
- a)** Innstilling fra fullmaktskomiteen.
  - b)** Valg av dirigenter og sekretærer.
  - c)** Valg av to landsmøtedeltakere til å underskrive protokollen.
  - d)** Sentralstyrets melding om hovedorganisasjonens virksomhet.
  - e)** Sentralstyrets melding om hovedorganisasjonens økonomi. Regnskapene skal være revidert av statsautorisert eller registrert revisor.
  - f)** Melding om den politiske situasjon og stortingsgruppens virksomhet.
  - g)** Sentralstyrets innstilling om behandling av innkomne forslag.
  - h)** Behandling av partiets program.
  - i)** Oppnevning av de stortingsvalgkretser som skal være med i valgkomiteen for neste landsmøte - i regelen halvparten av stortingsvalgkretsene for hvert landsmøte. Personutnevninger foretas av landsstyret etter innstilling fra de oppnevnte fylkeslag/fylkesdelslag i år som faller mellom to landsmøter. I tillegg oppnevner Senterungdommen ett medlem i valgkomiteen (se § 11. 4. g.).
  - j)** Valg (punkt 1-6 for to år):
    - 1.** Leder.
    - 2.** 1. nestleder.
    - 3.** 2. nestleder.
    - 4.** Seks medlemmer av sentralstyret.
    - 5.** Seks vararepresentanter i rekkefølge.
    - 6.** Sju medlemmer med varamedlemmer til representantskapet i Senterpartiets Studieforbund.
    - 7.** Medlemmer til komiteer landsmøtet beslutter nedsatt.

Landsmøtets vedtak blir gjort med alminnelig flertall i alle saker unntatt i vedtektssaker, som krever 2/3 flertall. Landsmøtet er beslutningsdyktig når minst 2/3 av delegatene er til stede.

§ 11. Landsstyret

- 1.** Mellom landsmøtene er landsstyret Senterpartiets høyeste myndighet.
- 2.** Landsstyrets sammensetning:
  - a)** Sentralstyret.
  - b)** Lederne i partiets fylkeslag/fylkesdelslag. Fylkeslag med to stortingsvalgkretser kan møte med én representant i tillegg til leder.

Fylkeslag med tre stortingsvalgkretser kan møte med to representanter i tillegg til leder.

- c) To representanter for stortingsgruppen.
  - d) En representant for sametingsgruppen.
  - e) Tre representanter for Senterkvinnene.
  - f) Tre representanter for Senterungdommen.
  - g) To representanter for de ansatte i Senterpartiets Hovedorganisasjon (valgt av Senterpartiets Sekretærforening) og én representant for de ansatte i stortingsgruppesekretariatet (valgt av de ansatte der) møter med tale- og forslagsrett.
  - h) Én representant fra styret i Samepolitisk råd.
  - i) Generalsekretæren har tale- og forslagsrett i landsstyret.
- 3.** Landsstyret skal ha møte minst to ganger hvert år og ellers når sentralstyret finner det påkrevet. Det skal videre innkalles når 1/4 av landsstyrets medlemmer eller et flertall i stortingsgruppen krever det. Innkalling til landsstyremøte skal sendes senest to måneder før møtet skal avholdes.

Landsstyret er beslutningsdyktig når minst 2/3 av de frammøtte delegatene er til stede.

4. Landsstyret bestemmer selv sin forretningsorden og sakliste, som skal inneholde:

- a) Valg av møteleder(e), sekretær(er), og to møtedeltakere til å underskrive protokollen.
- b) Sentralstyrets melding om organisasjonens virksomhet.
- c) Revidert regnskap for hovedorganisasjonen.
- d) Fastsetting av medlemskontingent.
- e) Melding om den politiske virksomhet.
- f) Ellers meldinger om forhold landsstyret har krav på opplysninger om.
- g) I landsstyremøtet det år det ikke er landsmøte, velges representanter til valgkomité for kommende landsmøte etter innstilling fra de fylker som på foregående landsmøte ble oppnevnt til å være med i valgkomiteen. (Se § 10. 6. i.) De oppnevnte fylker innstiller to personer, én mann og én kvinne. Etter innstilling fra sentralstyret vedtar landsstyret den endelige sammensetning. I tillegg oppnevner Senterungdommen ett medlem i valgkomiteen.

§ 12. Sentralstyret

1. Partiets leder, nestledere og seks medlemmer valgt av landsmøtet, samt leder i Senterungdommen og Senterkvinnene og Senterpartiets Studieforbund, danner Senterpartiets sentralstyre. Av ni landsmøtevalgte representanter skal det minst være fire av hvert kjønn. Hvis den parlamentariske leder ikke fra før er medlem av sentralstyret, tiltrer vedkommende sentralstyret som vanlig medlem for sin periode som gruppeleder.

Generalsekretæren har tale- og forslagsrett i sentralstyret. Én representant for de ansatte i Senterpartiets Hovedorganisasjon (valgt av Senterpartiets Sekretærforening) møter med tale- og forslagsrett.

- 2.** Sentralstyret leder og har ansvar for Senterpartiets daglige virksomhet. Det har ansvar for at landsmøtets og landsstyrets beslutninger blir etterfulgt, leder det politiske og organisasjonsmessige arbeid, oppnevner de komiteer som de finner påkrevet, og krever inn og forvalter de økonomiske midler etter retningslinjer som landsstyret har godkjent.
- 3.** Sentralstyret ansetter generalsekretær og øvrige funksjonærer ved sekretariatet og fastsetter deres arbeidsinstruks og lønns- og arbeidsvilkår innenfor rammen av det gjeldende avtaleverk.
- 4.** Sentralstyret skal følge arbeidet i fylkeslagene/fylkesdelslagene og i samarbeid med disse legge vilkårene til rette, slik at partiarbeidet blir drevet effektivt i alle deler av landet. Finner sentralstyret at det politiske eller organisasjonsmessige arbeidet i et fylkeslag/fylkesdelslag er utilfredsstillende, kan det kreve at ekstraordinært årsmøte i fylkeslaget/fylkesdelslaget blir innkalt og forelagt sentralstyrets forslag til nødvendige tiltak.
- 5.** Sørgje for samsvar mellom partiets program og praktisk politikk, bl.a. gjennom møter i Senterpartiets landsstyre.
- 6.** Sentralstyret holder møte annenhver måned, og eller så ofte lederen anser det påkrevet, eller når minst tre medlemmer av styret krever det.
- 7.** For gyldig vedtak i sentralstyret kreves alminnelig flertall. 2/3 av sentralstyrets medlemmer må være til stede for at gyldig vedtak kan fattes.
- 8.** Reise- og diettutgifter for sentralstyrets medlemmer dekkes av hovedorganisasjonen etter retningslinjer som er godkjent av landsstyret.

§ 13. Arbeidsutvalget

Lederen og nestlederne danner Senterpartiets arbeidsutvalg. Generalsekretæren har tale- og forslagsrett i arbeidsutvalget. Arbeidsutvalget tar avgjørelser i de saker som sentralstyret har pålagt det å ta avgjørelser i. Det kan videre ta avgjørelser i saker som krever så rask behandling at sentralstyret vanskelig kan innkalles. Slike avgjørelser skal straks meddeles sentralstyrets medlemmer. Over arbeidsutvalgets beslutninger føres protokoll, som framlegges for nærmeste påfølgende sentralstyremøte til orientering.

§ 14. Sekretariatet

Senterpartiets sekretariat skal bygges opp slik at det kan iverksette de vedtak som sentralstyret fatter. Sentralstyret fastlegger sekretariatets arbeidsordning. Det skal føre register over partiets tillitsvalgte og føre Hovedorganisasjonens regnskap. Sekretariatet ledes av generalsekretæren, som har innstillingsrett overfor sentralstyret og arbeidsutvalget.

§ 15. Partiprogrammet

Senest 1 1/2 år før stortingsvalg skal sentralstyret velge en programkomité med leder og åtte medlemmer. Komiteen skal ha representanter fra stortingsgruppen, Senterungdommen og Senterkvinnene. De forskjellige distrikter og folkegrupper bør så langt det er mulig være representert i komiteen.

Programkomiteen utarbeider først et forslag til program, som sendes alle lokallag og fylkesorganisasjoner med oppfordring om å behandle programmet og gi sine merknader. Deretter utarbeider komiteen sitt endelige forslag som legges fram til behandling på partiets landsmøte. Senterpartiets program vedtas av landsmøtet.

For endring av partiets gjeldende program kreves 2/3 flertall.

Senest 1 1/2 år før sametingsvalget skal styret i Samepolitisk råd velge en programkomité med fem medlemmer. Komiteen bør være bredest mulig sammensatt med hensyn til alder og geografisk tilhørighet.

Programkomiteen utarbeider et første forslag til program som sendes fylkeslagene med oppfordring om å behandle forslaget og gi sine merknader. Deretter utarbeider komiteen sitt endelige forslag som sendes ut til fylkeslagene på høring. Det endelige programmet vedtas på en egen samepolitisk konferanse.

§ 16. Uravstemning

Sentralstyret kan gjøre vedtak om uravstemning i saker som ikke er avklart i partiets stortingsvalgprogram.

§ 17. Vedtektsendringer

Landsmøtet i Senterpartiet kan etter tilråding fra sentralstyret endre disse vedtektene med 2/3 flertall. Forslag til vedtektsendringer skal sendes sentralstyret seinest tre måneder før landsmøtet. Sentralstyrets tilråding til vedtektsendringer skal sendes fylkeslaga seinest seks uker før landsmøtet.

Landsstyret kan ved særlige høve gjøre midlertidige vedtektsendringer de åra det ikke blir holdt ordinært landsmøte. Det gjelder tilsvarende saksbehandlingsregler som ved ordinær behandling på landsmøtet. Eventuelle vedtektsendringer gjort av landsstyret skal legges fram for første ordinære landsmøte for endelig vedtak.